Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПНУ
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Херсонський державний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

Збірник тез доповідей за матеріалами
VIII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

07 листопада 2025 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)
А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 07 листопада 2025 р., Мукачево / Ред.кол.: Добош О.М. (гол.ред.) та ін. Мукачево: МДУ. 2025.360 с.

Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 14 листопада 2025 р.)

Рецензенти:

Бондар Т.І. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету

Фізеші О.Й. – завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету, доктор педагогічних наук, професор

У збірнику вміщено тези доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статитичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фенцик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2025

Басараб Валерій, Ніка Добош **ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ДОСВІДУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	265
Беспалько Леся, Ірина Печкар **МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ**	269
Іванова Вікторія, Продан Ганна **ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	274
Капелюх Аліна **ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	278
Пинзеник Олена, Грибонос Христина **ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЗДО**	283
Попович Оксана, Тесличко Ярослава **ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	286
Потапчук Тетяна **ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	289
Рудницька-Юрійчук Ірина **ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ БАТЬКІВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ ОСВІТНІХ ДОСЯГНЕНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**	292
Семенюк Вікторія **ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ**	297
Феєр Оксана, Добош Олена **ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В ПРИВАТНИХ ЗДО ТА ОЦІНКА ЇХ ЯКОСТІ**	300
Фроленкова Надія, Мороз Людмила **ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗДО І СІМ'ЄЮ**	305
Ющик Людмила **ЕФЕКТИВНА ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ ЯК ОСНОВА СПІЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ РАННЬОГО ВІКУ**	310
РОЗДІЛ 8 **ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ**	

Оксана Феєр
спеціальність 012 Дошкільна освіта
другий (магістерський) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет
Олена Добош
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В ПРИВАТНИХ ЗДО ТА ОЦІНКА ЇХ ЯКОСТІ

Однією з найважливіших проблем сфери дошкільної освіти у сучасних складних соціально-економічних умовах – надання всім верствам населення доступних і якісних освітніх послуг.

У ч. 1 ст. 10 ЗУ «Про освіту» визначено, що дошкільна освіта входить до структури освіти взагалі і є її невід'ємним складником та відповідає нульовому рівню Національної рамки кваліфікації.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Нульовий рівень кваліфікації передбачає здатність адекватно діяти у відомих простих ситуаціях під безпосереднім контролем, а також готовність до систематичного навчання.

Закон України «Про освіту» визначає поняття «освітня послуга» як комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання [3].

Результати навчання трактує як знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [3].

Особи - суб'єкти освітньої діяльності, що надають дошкільні освітні

послуги, повинні керуватися вимогами Базового компонента дошкільної освіти-Державного стандарту дошкільної освіти України, що реалізується затвердженими Міністерством освіти і науки України програмами та навчально-методичним забезпеченням. Сама діяльність приватної дошкільної освіти регламентується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами України.

Освітні послуги є цілісною системою, яка спрямована на реалізацію місії закладу освіти й сприяє особистісному розвитку здобувачів освіти завдяки формуванню у них когнітивних, організаційно діяльнісних якостей їхньої особистості. Поряд із застосуванням сучасного навчально-лабораторного устаткування, освітні послуги мають досить високу частку постійних витрат - оплату праці [6].

Надання освітніх послуг є основним видом господарської діяльності закладів дошкільної освіти. Освітня послуга є предметом господарсько-правового регулювання.

Освітні послуги спрямовані на забезпечення розвитку дитини в процесі виховання і навчання, формування її досвіду в різних видах діяльності, що забезпечує освітній результат – компетентності дитини.

Організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти слід з урахуванням збалансованого поєднання:

- спеціально організованої діяльності, що проводиться вихователем;
- партнерської діяльності, у якій вихователь і дитина є рівноправними учасниками освітнього процесу;
- самостійної діяльності, у якій дитина є ініціатором власної активності.

Приватні заклади дошкільної освіти в Україні надають широкий спектр освітніх послуг - від базових програм розвитку до додаткових гуртків, мовних курсів та індивідуальних занять.

Логіка нашого дослідження дозволяє більш детально зупинитися на ключових аспектах організації надання освітніх послуг в приватних закладах

дошкільної освіти.

Організація роботи передбачає створення умов для розвитку різних видів діяльності з урахуванням можливостей, інтересів, потреб самих дітей.

Візьмемо до уваги організацію освітньо-розвивального середовища в приватному ЗДО, який розглянемо за такими компонентами (за О. Писарчук): предметно-просторовий, психолого-дидактичний, мотиваційно-пізнавальний [2, с. 10].

Предметно-просторовий компонент. Значна частина коштів, які отримують приватні заклади, йде на придбання іграшок, розвиваючих матеріалів, технічне оснащення приміщень і т.п. У приватних закладах завжди приємна атмосфера, якісний ремонт, нові іграшки, що становить конкурентну перевагу.

Психолого-дидактичний компонент. Стосовно цього компонента, то важливими є програми розвитку дитини – комплексні, парціальні, експериментальні, що дають класичне виховання за стандартною схваленою Міністерством освіти і науки програмою розвитку дитини. Однак, в приватних дошкільних закладах ще широко застосовуються сучасні техніки і підходи, до прикладу, лабораторії STREAM-освіти, малювання піском, йога для дітей, робототехніка і т.п.

Мотиваційно-пізнавальний компонент. Стимуляція дитячої ініціативи в приватних дошкільних закладах проходить через такі форми роботи, як проєктна діяльність, в тому числі за ініціативою вихованців; участь дітей в творчих конкурсах різного рівня; відвідування дитячої бібліотеки; концертів, вистав, музеїв тощо.

Важливим критерієм є можливість організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами, зокрема універсальний дизайн садка.

Робота з дітьми із ООП включена в календарно-тематичне планування роботи вихователів приватних дошкільних закладів.

Створення умов для отримання освіти дітьми з урахуванням їх психофізичних особливостей є основним завданням як державних ЗДО, так і

приватних дитячих садків. Вони забезпечують:

- створення розвивального предметно-просторового середовища в групі, адекватного загальним та особливим освітнім потребам, фізично й емоційно комфортного для дитини з ООП, відкритого для її батьків, що гарантує збереження і зміцнення фізичного і психологічного здоров'я дітей;
- взаємодія учасників корекційного освітнього процесу;
- використання в освітньому процесі сучасних корекційних технологій, адекватних освітнім потребам дітей з ООП;
- забезпечення диференційованих умов (оптимальний режим навчальних навантажень);
- облік індивідуальних особливостей дитини для адекватної її віку формі роботи з дітьми, ігрової діяльності, дотримання комфортного психоемоційного режиму;
- використання сучасних освітніх технологій, в тому числі інформаційних, комп'ютерних для оптимізації освітнього процесу, підвищення його ефективності;
- використання спеціальних методів, прийомів, засобів навчання, спеціалізованих освітніх і корекційних програм, орієнтованих на особливі освітні потреби дітей;
- диференційоване і індивідуалізоване навчання з урахуванням специфіки порушення розвитку дитини [4].

На основі досліджень науковців можемо констатувати, що ринок освітніх послуг є системою економічних відносин з приводу купівлі-продажу цих послуг. Для нього обов'язкові три компоненти: покупець, продавець і товар. Крім того, орієнтація закладу дошкільної освіти на застосування маркетингових стратегій передбачає, що в переліку освітньої пропозиції мають залишатись лише ті освітні послуги, які матимуть попит на ринку освітніх послуг. Зауважимо, що для планування надання освітніх послуг приватному закладу дошкільної освіти з метою задоволення потреб споживачів та отримання прибутку необхідно в комплексі враховувати такі елементи, як «product» (продукт); «price» (ціна);

«place» (місце); «promotion» (просування).

Для забезпечення якості надання освітніх послуг закладом освіти, формуванню його конкурентоспроможності й піднесенню освіти як соціальної цінності слід розв'язати ряд завдань, зокрема:

- створення системи вивчення, формування й задоволення освітніх потреб, як наявних, так й потенційних споживачів освітніх послуг закладу;
- запровадження маркетингової стратегії діяльності закладу й маркетингового управління;
- використання механізмів позиціонування закладу на ринку освітніх послуг (як традиційного – очного, так й інноваційного – Інтернет-позиціонування).

Розв'язання цих завдань сприятиме забезпеченню якості надання освітніх послуг закладом, що забезпечить успішність його позиціонування на ринку освітніх послуг [5].

Ефективна стратегія закладу освіти та просування товарів та послуг будується на основі ретельного аналізу ринку, можливостей та ресурсів організації.

Таким чином, якість освітньої послуги закладу дошкільної освіти є об'єктивною умовою прогресивного розвитку дитини. Розвиток відбувається завдяки залученню дитини в різні види діяльності. Система взаємин і взаємодій, що складаються між педагогами і дітьми у межах організації освітнього процесу, життєдіяльності дитини в закладі дошкільної освіти є важливою складовою соціальної ситуації розвитку як механізму психічного розвитку. Отже, серед низки дій, які здійснює суб'єкт освітньої діяльності, важливо виділити педагогічну взаємодію педагогів з дітьми, що визнана одним із найважливіших критеріїв якості дошкільної освіти [1].

Список використаних джерел:

1. Критерії якості дошкільної освіти : звіт / упорядн. Софій Н., Гайда Ю. Київ, 2019. 77 с.
2. Писарчук О. Особливості формування предметно-розвивального середовища дошкільного навчального закладу. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2014. № 4. С. 9–17.
3. Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

4. Руденський Р., Жаркова І. Приватні заклади дошкільної освіти як альтернатива державним установам з освітньої підготовки дошкільників. № 2 (2021): Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/pedagogy/article/view/165/156

5. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2013. 268 с.

6. Сергеєва Л. М., Лукіна Т. О., Красильник Ю. С. Управління розвитком професійного навчального закладу: праксеологічні засади : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2017. 124 с.

Надія Фроленкова
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Людмила Мороз
спеціальність 012 Дошкільна освіта
другий (магістерський) рівень вищої освіти,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЗДО І СІМ'ЄЮ

Провідне місце у формуванні особистості дитини належить сім'ї, оскільки дитина отримує первинні навички сприйняття дійсності, привчається усвідомлювати себе повноправним членом суспільства. Цьому сприяє «Нова філософія» роботи з сім'єю, що означає перехід від формальних, односторонніх методів до партнерства та активної взаємодії, де батьки не пасивні слухачі, а повноцінні учасники педагогічного процесу, тому передбачається спільна робота, обмін знаннями й підтримка один одного для досягнення кращих результатів у розвитку дитини. В основу «Нової філософії» взаємодії сім'ї і закладу дошкільної освіти покладено ідею, де за виховання дітей несуть відповідальність батьки, а всі інші соціальні інститути покликані допомогти, підтримати, направити, доповнити їх виховну діяльність. Новизна цих відносин визначається поняттями «співпраця» і «взаємодія» [3].

Процес педагогізації батьків має вибудовуватися на принципах гуманізму та демократизації, єдності сімейного і суспільного виховання, диференціації й індивідуалізації сімей, партнерської рівності у процесі виховання, конструктивності, інноваційності і варіативності педагогічної взаємодії. Дбаючи

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/